

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บริหารท้องถิ่น

เทศบาลตำบลหนองแวงได้มีหนังสือ ที่ สบ ๖๑๐๐๑/๒๑๙ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บริหารท้องถิ่น สรุปความได้ว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑ มีหนังสือลับ ที่ ตผ ๐๐๒๙ อย/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ แจ้งให้เทศบาลตำบลหนองแวงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีตรวจงานจ้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ และมีหนังสือ ที่ ตผ ๐๐๓๐ อย/๐๑๔๔ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ติดตามผลการตรวจสอบการจัดจ้างของเทศบาล ตำบลหนองแวง ดังนั้น เทศบาลจึงมีคำสั่งเทศบาลตำบลหนองแวง ที่ ๙๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีตรวจรับงานจ้าง ไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดรายงาน ความเห็นว่า การตรวจรับงานและการควบคุมงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการที่กำหนดไว้ และไม่ปฏิบัติตามแบบก่อสร้างจริงตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑ ตรวจพบ โดยคณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานต้องรับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เทศบาลจึงออกคำสั่งเทศบาลตำบลหนองแวง ที่ ๒๗๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ ให้คณะกรรมการตรวจรับการจ้าง และผู้ควบคุมงานรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายกรณีตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งฉบับนี้ อนึ่ง หากไม่เห็นด้วยกับคำสั่งให้ชดใช้เงิน หรือกระบวนการพิจารณา ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อนายกเทศมนตรีตำบลหนองแวงภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งนี้ ซึ่งเทศบาลตำบลหนองแวงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕ แจ้งคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ ต่อมาวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานมีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าว และเทศบาลตำบลหนองแวงมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานไม่ได้ส่งเอกสารเพิ่มเติม เทศบาลตำบลหนองแวงจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ แจ้งยืนยันคำสั่งเดิมและขอให้ชดใช้ ค่าเสียหายกรณีตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ

อนึ่ง โดยที่ข้อ ๒ (๑๐) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความใน พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่ง ทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจ ของผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ซึ่งเทศบาลตำบลหนองแวงอาจดำเนิน กระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนจึงขอหารือในประเด็น ดังต่อไปนี้

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๑/๒๐๖ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑. เทศบาลตำบลหนองแขงดำเนินการสอบสวนพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานถูกต้องหรือไม่ อย่างไร หากไม่ถูกต้องจะต้องดำเนินการอย่างไร

๒. หากเทศบาลตำบลหนองแขงดำเนินการสอบสวนพิจารณาอุทธรณ์ถูกต้องแล้วจะสามารถดำเนินการบังคับให้ชดใช้ค่าเสียหายภายในอายุความได้หรือไม่

๓. เทศบาลตำบลหนองแขงจะมีวิธีการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชดใช้ค่าเสียหายอย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหาหรือของเทศบาลตำบลหนองแขง โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนจังหวัดสระบุรี และผู้แทนเทศบาลตำบลหนองแขง เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหาเรื่องนี้ประเด็นที่ต้องพิจารณา ๓ ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่หนึ่ง เทศบาลตำบลหนองแขงดำเนินการสอบสวนพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานชอบด้วยกฎหมายหรือไม่หรือต้องดำเนินการอย่างไร

ประเด็นที่สอง เทศบาลตำบลหนองแขงจะดำเนินการบังคับทางปกครองตามคำสั่งทางปกครองที่เรียกให้คณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานชดใช้ค่าเสียหายภายในกำหนดระยะเวลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้หรือไม่

ประเด็นที่สาม เทศบาลตำบลหนองแขงจะมีวิธีการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชดใช้ค่าเสียหายอย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๔๕^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองพิจารณาคำอุทธรณ์แล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ ซึ่งข้อ ๒ (๑๐)^๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

^๑มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

^๒ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๓๑๓

๓๑๓

(๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหาร

ท้องถิ่น

๓๑๓

๓๑๓

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง และแม้ว่าเทศบาลตำบลหนองแขงไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ก็ไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ แต่ต้องเร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นตามมาตรา ๔๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่เทศบาลตำบลหนองแขงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ แจ้งคณะกรรมการตรวจรับการจ้างและผู้ควบคุมงานรายบุคคลว่าคำอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เนื่องจากไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังและเชื่อถือได้ และยืนยันคำสั่งเดิมและขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ โดยปฏิบัติตามคำสั่งเทศบาลตำบลหนองแขง ที่ ๒๗๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยตัวนั้น จึงเป็นกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ

อนึ่ง แม้ว่าจะระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕^๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จอย่างไรก็ดี แม้ระยะเวลาดังกล่าวจะล่วงเลยมาแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เห็นว่า ข้อเท็จจริงของข้อหาหรือนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จึงมีประเด็นพิจารณาการนำหลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ด้วย ซึ่งเดิมจะต้องดำเนินการบังคับให้เสร็จสิ้นภายในสิบปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้ชำระเงิน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๗^๕ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๒๗๑^๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

^๓มาตรา ๔๖ ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระ โดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๖มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มีผลใช้บังคับได้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองที่ใช้บังคับอยู่เดิมและกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองขึ้นใหม่ รวมทั้งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยมาตรา ๖๓/๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด แม้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๖๓/๘ ดังกล่าวจะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่อาจนำมาใช้บังคับกับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินที่ได้ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลใช้บังคับ แต่หลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามบทบัญญัตินี้ย่อมนำมาใช้ได้เฉพาะกรณีคำสั่งทางปกครองที่ยังไม่ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีเดิมในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในวันที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ ตามที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้ให้ความเห็นเป็นแนวทางไว้ในเรื่องเสรีที่ ๓๒๒/๒๕๖๓ โดยกรณีนี้หรือมานี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคำสั่งทางปกครองที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าเสียหายของเทศบาลตำบลหนองแขง ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ แต่เนื่องจากเทศบาลตำบลหนองแขงยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการอุทธรณ์ที่กฎหมายกำหนดทำให้กระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เทศบาลตำบลหนองแขงจะต้องรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์เสียก่อน หากผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจึงจะเป็นที่สุด ทั้งนี้ เทศบาลตำบลหนองแขงต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด ตามมาตรา ๖๓/๘^๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๖๓/๘ หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด

คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์

(๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

(๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว

หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินครบถ้วน และล่วงพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมอีกมิได้

การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งเพื่อชำระเงิน รวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายอื่นในการบังคับทางปกครอง ให้กระทำได้แม้ล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว

“บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน : กรณีผู้ต้องชำระเงินเสียชีวิต อำนาจในการสืบหาทรัพย์สิน ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การมีคำสั่งให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๑๑/๔๘ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงกรมตุลาการ

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

ประเด็นที่สาม เห็นว่า กรณีที่เทศบาลตำบลหนองแขงออกคำสั่งทางปกครอง เรียกให้ชดใช้ค่าเสียหาย แต่เจ้าหน้าที่ไม่ยินยอมชำระเงิน เทศบาลตำบลหนองแขงสามารถดำเนินการตามหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยในส่วนของ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินอาจกระทำได้ ๒ กรณี ได้แก่

กรณีที่หนึ่ง การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่เทศบาลตำบลหนองแขงมีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระ โดยถูกต้องครบถ้วน ให้เทศบาลตำบลหนองแขงมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เทศบาลตำบลหนองแขงมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ ซึ่งในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองจะต้องมีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๓/๗^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

กรณีที่สอง การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงิน และคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว หากเทศบาลตำบลหนองแขงประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองนั้น โดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ ไม่ว่าเทศบาลตำบลหนองแขงยังไม่ได้บังคับทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน

เมื่อเทศบาลตำบลหนองแขงยื่นคำขอแล้ว ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ศาลจะออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าเทศบาลตำบลหนองแขงเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

^{๑๐}มาตรา ๖๓/๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้

ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป

เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

และเมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้เทศบาลตำบลหนองแขงติดต่อกรมบังคับคดี พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๓/๑๕^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๕

^{๑๑}มาตรา ๖๓/๑๕ ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงินและคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองนั้น โดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้บังคับทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน

เมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกรมบังคับคดี พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการบังคับคดี และเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาล ไม่ว่าจะเพราะภูมิลำเนาของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองก็ดี เพราะที่ตั้งของทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองก็ดี หรือเพราะมีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองหลายคนในมูลหนี้ที่เกี่ยวข้องกันก็ดี จะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็ดี

หน่วยงานของรัฐตามมาตรา นี้ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง